

РОЗДІЛ 4

СПОРТИВНИЙ, РЕКРЕАЦІЙНИЙ, ПРИГОДНИЦЬКИЙ ТУРИЗМ

Є. В. Андросов, В. М. Зігунов

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В тезах визначені основні особливості та сучасні тенденції в галузі активного туризму, передумови та перспективи його розвитку та внеску в розбудову регіонів України.

Ключові слова. *Активний туризм, ринок активного туризму, маркетингові заходи, інвестиції.*

Abstract. The theses outline the main features and current trends in the field of adventure tourism, prerequisites, and prospects for its development, as well as its contribution to the development of regions in Ukraine.

Keywords: *adventure tourism, adventure tourism market, marketing measures, investments.*

Активний туризм стає все більш популярним серед українських та міжнародних туристів, забезпечуючи не тільки новий підхід до відпочинку, але й впливаючи на сам спосіб подорожей. Активний туризм – це форма туризму, яка передбачає активну участь туристів у фізичних та пригодницьких виданнях під час подорожі. Ця форма туризму часто включає в себе заняття різноманітними спортивними та пригодницькими видами, такими як велосипедний, гірськолижний спорт, каякінг, альпінізм, пішохідний, гірський туризм, спелеологія тощо. Активний туризм спрямований на тих, хто шукає не лише відпочинок, а й фізичну активність, йде на виклик та взаємодію з природою та оточуючим середовищем.

У складні часи військових подій в Україні змінюється сприйняття відпочинку, де активний туризм витісняє традиційний відпочинок, зростає інтерес до здорового способу життя та екологічної свідомості. Екстремальні види активного туризму, такі

як гірський, велосипедний туризм, альпінізм тощо, формують привабливість активного відпочинку для туристів. Одним з основних мориваторів для обрання активного виду туризму відіграє взаємодія людини з навколишнім середовищем. Зростання популярності активного туризму в Україні та світі визначається комплексом чинників, які включають зміни в споживацьких уподобаннях, збільшення інтересу до здоров'язбережувальних технологій [2]. Цей тренд має значущий вплив на глобальний туристичний ринок та вимагає уваги від туристичної індустрії України у вигляді нової стратегії розвитку активного туризму. Природні та культурні ресурси України виступають ключовими факторами у розвитку активного туризму. Їх вдале використання, збереження та підтримка сприятимуть не лише розвитку туристичної галузі, але й зміцненню ідентичності країни та сприянню сталому розвитку регіонів [3].

Початковий активний туризм розпочався з середини ХХ століття у вигляді пішохідного туризму, який передбачав основним чином піші походи з подоланням великих відстаней пішки, взявши з собою необхідні ресурси для самостійного пересування. Період зростання популярності альпінізму та скелелазіння в горах, це середина ХХ - початку ХХІ століття, призвело до розвитку гірського, а надалі і пригодницького туризму, такого як рафтинг, каякінг та інші види екстремальних пригод. На даний час безпека та комунікація під час активного туризму неможлива без мобільних додатків та використання сучасних технологій для покращення навігації. Зростає інтерес до сталого туризму, нестандартних форм активного відпочинку та ризиків в Україні та регіонах [1]. Привабливість країни для туристів, які шукають активний та пригодницький відпочинок, включає в себе різноманітні аспекти, які можна врахувати при оцінці потенціалу активного туризму в країні: природні ресурси; інфраструктура для активного відпочинку; розвиток екстремальних видів спорту в регіоні; культурно-історичний контекст; забезпечення належного рівня безпеки для туристів, які займаються активним відпочинком; якість та ефективність маркетингових кампаній для привертання туристів, які цікавляться активним відпочинком; ландшафтні та екологічні аспекти; готельна база та послуги; транспортна доступність; законодавча та регуляторна база.

Загальна оцінка потенціалу активного туризму в країні вимагає комплексного підходу та співпраці між урядовими органами, місцевими громадами та приватним сектором.

Ринок активного туризму в Україні стикається з рядом проблем та викликів, які впливають на його розвиток. Ось деякі з них: 1. Інфраструктурні обмеження: багато регіонів України не мають достатньої туристичної інфраструктури для задоволення потреб активних туристів. Відсутність шляхів, кемпінгів, альпіністських баз, веломаршрутів тощо може обмежувати можливості для активного відпочинку. 2. Відсутність фінансування: багато проектів з розвитку активного туризму стикаються з відсутністю фінансування. Це може обмежувати можливості створення нових маршрутів, організацію заходів та покращення інфраструктури. 3. Екологічні питання: розвиток активного туризму може призводити до екологічних проблем, таких як забруднення природи, незаконне будівництво на захищених територіях, порушення екосистем і т.д. Ефективне управління екологічними питаннями є важливим завданням для сталого розвитку активного туризму. 4. Низька обізнаність: відсутність інформації про можливості активного туризму в Україні та відсутність просування можуть обмежувати інтерес туристів до цього виду відпочинку. 5. Бюрократичні труднощі: процес отримання необхідних дозволів для організації та розвитку туристичних проектів може бути складним та тривалим через бюрократичні обмеження. 6. Безпека: деякі регіони можуть бути нестабільними з погляду політичної, соціальної, військової ситуації, що може впливати на безпеку туристів. 7. Недостатня реклама: активний туризм не завжди отримує достатню рекламу в порівнянні з іншими видами туризму, такими як культурний туризм або пляжний відпочинок. Для подолання цих викликів важливо встановлення ефективної співпраці між державними органами, бізнесом, та громадськими організаціями для створення сприятливого середовища для розвитку активного туризму в Україні.

Загальними тенденціями та факторами, які можуть впливати на ріст та розвиток активного туризму в Україні може стати:

1. Збільшення інтересу до природних ресурсів: зростає увага до екології та природних ресурсів може стимулювати попит на активний туризм, такий як піший, гірський, велосипедний туризм, альпінізм, сплави річками тощо.

2. Розвиток інфраструктури: інвестиції у розвиток туристичної інфраструктури, включаючи стежки для піших та велосипедних маршрутів, кемпінги, гірськолижні курорти тощо, можуть підтримати розвиток активного туризму [4].
3. Культурний туризм: збільшення інтересу до культурної спадщини може призвести до зростання туристичного попиту на піші екскурсії та інші види активного відпочинку, пов'язані із вивченням історії та традицій різних регіонів України.
4. Активізація спортивних подій: проведення різноманітних спортивних заходів, таких як марафони, триатлони, гірські змагання, може залучити увагу активних туристів.
5. Підтримка від держави та громадських організацій: заохочення урядом та громадськими організаціями розвитку активного туризму, включаючи створення нових маршрутів та програм, може стати додатковим каталізатором для його росту. Ці фактори можуть змінюватися в залежності від економічних, соціальних та політичних умов в країні. Розвиток активного туризму в Україні може бути обумовлений великою кількістю чинників, і важливо враховувати всі аспекти цього питання при формуванні прогнозів.

Висновки. На основі проведеного аналізу можна зробити кілька висновків щодо розвитку ринку активного туризму в Україні.

1. Ринок активного туризму в Україні має великий потенціал, оскільки країна має природні ресурси, гірські масиви, річки та озера, що робить її привабливою для прихильників активного відпочинку.
2. Інфраструктура та сервіс: однак, існуюча інфраструктура для активного туризму в Україні може бути покращена. Необхідно інвестувати в розвиток туризму, обладнання для екстремальних видів спорту та інші сервіси, які зроблять подорожі більш комфортними та безпечними.
3. Маркетинг та реклама: Важливим елементом розвитку ринку є активна маркетингова кампанія як в регіонах, в Україні, так і за її межами. Промоція активного туризму через соціальні мережі, спеціалізовані заходи та партнерства може значно збільшити популярність цього виду відпочинку.
4. Навчання та безпека: Розвиток системи навчання та безпеки для туристів є критичним аспектом. Необхідно створити програми навчання для гідів та туристів, а також забезпечити належний контроль за дотриманням стандартів безпеки під час активних подорожей.
5. Співпраця з місцевими громадами: Розвиток активного туризму

повинен бути інтегрованим зусиллям з місцевими громадами. Співпраця з ними допоможе створити стійкий та взаємовигідний розвиток для всіх сторін.

Рекомендації для подальшого розвитку ринку активного туризму в Україні: 1. Створення національної стратегії: Потрібна розробка національної стратегії розвитку активного туризму, яка включатиме в себе плани інфраструктурного розвитку, маркетингові кампанії та програми навчання. 2. Інвестиції в інфраструктуру: Необхідно залучати інвестиції для поліпшення та розширення інфраструктури для активного туризму, зокрема в гірських регіонах та на водоймах. 3. Створення освітніх програм: Розробка та впровадження освітніх програм для туристів та гідів, які надають інформацію про безпеку, правила поведінки в природі та інші аспекти активного туризму. 4. Маркетинг та просування: Посилення маркетингових кампаній в інтернеті, соціальних мережах, а також у спеціалізованих туристичних заходах та ярмарках. 5. Взаємодія з громадами. Зазначені рекомендації, якщо вони будуть реалізовані, можуть сприяти значному розвитку ринку активного туризму в Україні та зробити його більш конкурентоспроможним на міжнародній арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корнус А. О., Удовиченко І. В., Леонтєва Г. Г., Удовиченко В. В., Корнус О. Г. Географія Сумської області: природа, населення, господарство. Суми: ФОП Наталуха А. С., 2010. 184 с.
2. Музиченко-Козловська О. В. Економічне оцінювання туристичної привабливості території. Монографія. Львів: Новий Світ-2000, 2012. 176 с.
3. Нога А. С., Зігунов В. М. Розвиток регіонального туризму на Сумщині. *Стан і перспективи сучасного туризму: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (5–6 грудня 2019 р., м. Суми)*. Суми: ФОП Цьома С. П., 2019. С. 30 – 36
4. Туристичний бізнес в Україні – проблеми та перспективи. URL: <https://eopac.org.ua/turystychnyj-biznes-v-ukrayini-problemy-taperspektyvy/>